

Nieuwjaarstoespraak 2026 – Gemeente Wageningen

(Het gesproken woord telt)

Omdat vrede kwetsbaar is.

Omdat vrijheid niet gewoon is.

Omdat we samen het verschil kunnen maken.

Ieder jaar klinken deze krachtige woorden op het 5 Mei Plein tijdens de herdenking van de capitulaties, in onze Stad der Bevrijding.

Niet voor niets uitgesproken door een jonge inwoner van onze stad. In 2025 bij de herdenking van 80 jaar bevrijding in Nederland door onze vorige kinderburgemeester, Zoëy Erkelens.

Misschien haalde een enkeling een paar jaar geleden nog de schouders op.

Is vrede wel kwetsbaar? Is vrijheid niet gewoon?

Kunnen we het verschil wel maken?

Het kan snel gaan: vandaag klinkt deze boodschap niet alleen als een echo vanuit het verleden, maar als waarschuwing uit de toekomst. Het klinkt niet alleen van ver weg, maar komt dichtbij. Deze boodschap van onze jeugd, samen met de veteranen die vochten voor onze vrijheid, of die actief waren bij vredesoperaties. De verschillmakers van toen en nu.

Samen het verschil kunnen maken. Dat gaat niet alleen over oorlog en vrede.

Het gaat over het waarom van bevrijding en vrede: het beschermen van onze democratie en rechtsstaat, van onze welvaart en welzijn, van onze aarde en onze natuur. Van wat kwetsbaar is.

Hoe kunnen we samen het verschil maken?

U hoorde zojuist in de film de duidelijke adviezen van onze jongeren. Zij mogen misschien nog niet stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen op woensdag 18 maart hier in Wageningen, net als overal in Nederland.

Maar die verkiezingen gaan wel over hun toekomst. Over de stad waarin zij straks wonen, de wereld waarin zij straks leven.

Het is voor mij als burgemeester steeds een voorrecht om met kinderen, jongeren en jongvolwassenen, met scholieren en studenten, te spreken over wat hen bezighoudt.

Over hun hoop en verwachting. Over hoe zij hun toekomst voor zich zien. Over hoe zij het verschil maken.

Voor mij is een jaarlijks hoogtepunt de sollicitatiegesprekken voor een toekomstige kinderburgemeester. Dat doen de kinderburgemeester en ik samen, dus twee jaar geleden met Zoëy en afgelopen jaar samen met Max. U zag hem net in de film.

Wat een wijze antwoorden krijgen we dan op al onze vragen. En wat een lastige keuze uit alle kandidaten... dit jaar werd Eva de nieuwe loco-kinderburgemeester. Max en Eva hebben samen het afgelopen half jaar al veel mooie ervaringen opgedaan. En doelen gesteld. Bijvoorbeeld over ruimte voor spelen in onze stad. Ze kunnen er vol vuur over vertellen.

Een ander hoogtepunt is het jaarlijks kindervragenuur. Dit jaar voor de tweede maal officieel georganiseerd op initiatief van raadslid Barbara Pescadina met hulp van de griffie en vele enthousiaste raadsleden en steunfractieleden, de wethouders en natuurlijk Max en Eva. De wethouders en raadsleden hebben meestal een antwoord klaar op iedere vraag als we vergaderen met de gemeenteraad, maar als er kindervragenuur is valt het soms stil als er door de kinderen een vraag wordt gesteld...over bijvoorbeeld onderhoud aan scholen en speeltuinen, of veiligheid onderweg naar school.

Ieder jaar reiken we jeugdlintjes uit in Wageningen, in 2025 kregen Kasper, Fosse en Nathan deze onderscheiding. Kasper fietste 5500 euro bijelkaar voor Metakids. 80 kilometer naar de editie van SeriousRequest in Zwolle. Op zijn driewieler want hij is zelf nog aan het revalideren. Fosse organiseerde met veel enthousiasme een schoolfeest en een open podium, hij regelde sponsors voor de schooltuin en zette een Halloweenfeest op. En Nathan componeert zijn eigen muziek. Ook treedt hij regelmatig op in de stad, bijvoorbeeld tijdens de Kindermuziekstraatdag of het Leeffestival. Zijn muziek brengt mensen samen en zorgt vaak voor een glimlach en soms zelfs voor een spontaan dansje.

Dat is de nieuwe generatie inwoners van onze stad.

In onze gemeenteraad staat bij iedere raadsvergadering niet voor niets de stoel 'Stem van de Toekomst' gemaakt door kinderen bij Thuis Wageningen. Om hun stem niet te vergeten als we debatteren en besluiten over de toekomst van Wageningen. En er wordt goed voor gezorgd: raadslid Bart Rozemeijer heeft, toen een deel los kwam te zitten eind vorig jaar de stoel meteen weer gerepareerd.

Als we op 18 maart stemmen voor een nieuwe gemeenteraad hoop ik dat we denken aan de adviezen en acties van onze kinderen en jongeren. Daarmee moeten we als Wageningen het verschil kunnen maken.

Als ik naar de internationale en landelijke politiek kijk, is men daar veel teveel bezig met de waan van de dag. Het recht van de sterkste, macht en winst behalen ten koste van de ander. Het kan misschien de harde realiteit van dit moment in de geschiedenis zijn, maar met deze instelling gaan we het verschil zeker niet maken.

Hopelijk weet een nieuw kabinet daar doorheen te breken.

Een recent advies van de voormalig directeur van ASML Peter Wennink in opdracht van de minister van Economische Zaken laat zien wat nodig is om lange termijn investeringen te doen om ons land vooruit te helpen. Dat vraagt scherpe keuzes over natuur en stikstof, woningbouw en infrastructuur, maar vooral ook over wetenschap en innovatie. Wageningen en FoodValley met Wageningen University & Research en alle bedrijven en kennisinstellingen daaromheen worden genoemd als één van de focuspunten waar aan de toekomst van ons land wordt gewerkt en die versterkt moeten worden.

Daarmee maken we in Wageningen samen het verschil.

Om effectief om te gaan met de problemen waar ons land voor staat, willen we geen politici die de populariteitsprijs willen winnen. Zowel landelijk als lokaal geldt, dat veel van de zaken waar we nu tegenaan lopen alleen kunnen worden opgelost door lange termijn doelen, focus op uitvoering en vasthouden aan besluiten als ze zijn genomen.

In Den Haag volgen de kabinetten elkaar inmiddels zo snel op dat het niet is bij te houden. De lokale politiek is daarbij een baken van stabiliteit. Tenzij er rare dingen gaan gebeuren, en dat is als burgemeester niet mijn verwachting hoor..., zit dit college de volledige vier jaar uit met alle wethouders aan boord. En de gemiddelde tijd dat een raadslid hier actief is, is vijf jaar. Dat is in andere gemeenten wel anders.

Hoewel een raadsperiode van vier jaar veel te kort om alle problemen aan te pakken en alle kansen te grijpen, laten we in Wageningen zien dat we met elkaar het verschil kunnen maken.

Met een vooruitstrevend inkomenszekerheidsbeleid waardoor onze meest kwetsbare inwoners het beste geholpen kunnen worden, met het bouwen van betaalbare woningen voor onze inwoners, met een vernieuwde bblthk (één van de best bezochte bibliotheken van het land!), met humane opvang van vluchtelingen, met mooie vergroening van onze binnenstad, met de nationale herdenking van 80 jaar vrijheid afgelopen jaar.

En we hielden onszelf een kritische spiegel voor met een onderzoek naar onze bestuurskracht, waar we uitstekend scoren als stad. We boksen boven onze klasse als stad, vooral dankzij de inzet van zoveel ambitie en behulpzaamheid van inwoners, organisaties en bedrijven en de medewerkers op het stadhuis, de stadswerf en het startpunt.

Slechts een paar voorbeelden, maar zo kunnen we samen het verschil maken.

Niet alles lukt in vier jaar, dus genoeg om mee aan de slag te gaan de komende periode. Meteen één van de lessen uit het bestuurskrachtonderzoek: we moeten scherp kiezen en niet alles kan tegelijkertijd. Ook al willen we dat vaak wel in onze stad en ook op het stadhuis. Niets mis met ambitie, zeg ik dan als burgemeester, maar het moet wel realistisch zijn.

De sfeer en onderlinge samenwerking in Wageningen is daarbij iets om te koesteren. Tegelijkertijd zie ik dat de hardheid van het landelijke politieke klimaat de gemeenten om ons heen en onszelf raakt. Als het gaat over de noodzakelijke opvang van vluchtelingen zijn er gemeenteraden in onze provincie waar lokale politici besluiten moeten nemen terwijl zij worden bedreigd. En het raakt onze stad, als er op 'social media' in commentaren met dreigende of beledigende taal wordt uitgehaald naar landelijke en lokale politici.

Ja, ook hier in Wageningen. Als burgemeester schrik ik hier niet alleen van, ik wil ook dat we er iets aan doen.

Met alle politieke partijen in onze stad wil ik één ding afspreken: ondanks onze politieke meningsverschillen staan we samen op tegen haatdragende politiek en voor debat vanuit de wens tot samenwerking, vanuit de inhoud. Op de inhoud mag het best botsen, daar is niets mis mee. En we spreken mensen in onze stad erop aan als ze de grens overgaan.

Ik vraag u dat allemaal te doen. Ook daarin kunnen we samen het verschil maken.

Terug naar de adviezen van de kinderen en jongeren in Wageningen. Ze zijn allemaal optimistisch. Terwijl wij als volwassenen nogal eens kunnen somberen met alle podcasts, talkshows en krantenartikelen die we dagelijks tot ons nemen, is het juist dit optimisme wat we nodig hebben.

Optimisme krijgen we ook door ons te laten verrijken door kunst, sport, cultuur en natuur. Genieten van de beelden in het Depot, of van een avond in de Junushoff, van een mooie korfbalwedstrijd bij KV of een wandeling door de Binnenveldse Hooilanden.

Wageningen is een bruisende stad met veel aanbod aan kunst, cultuur en natuur, veelal gedragen door vrijwilligers. Hun inzet is van onschatbare waarde.

Vanavond willen we dat naar binnen brengen, dat past ook bij de Junushoff. We gaan luisteren naar één van de hoogtepunten van Woetstok 2025 en wel naar de Riverstreetband. Met Seppe, die we als laatste zagen in de film net, als jongste muzikant. Ik hoop dat we er straks van genieten met elkaar.

Ik proost graag met de band en met u op het nieuwe jaar.

Ja, vrede is kwetsbaar en vrijheid is niet vanzelfsprekend. Maar ik geloof dat we hier in Wageningen, samen, het verschil kunnen maken. Dankzij al onze inwoners die elkaar helpen als het nodig is, dankzij ondernemers die er samen vol energie tegenaan gaan, dankzij de innovatie van onze universiteit, kennisinstellingen en bedrijven, dankzij onze culturele sector en onze sportverenigingen, dankzij onze hulpdiensten, dankzij onze politici die bereid zijn verantwoordelijkheid te dragen,

Laten we met elkaar beloven om dit ook in 2026 met vertrouwen en optimisme voort te zetten,

Laten we in 2026 samen het verschil blijven maken!